

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

ΤΜΗΜΑ:

Ημερ/νία:

ΟΝΟΜΑΤΕΠΙΩΝΥΜΟ:

Ενότητα:

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

Α. ΚΕΙΜΕΝΟ:

νοῦς ὑγιής ἐν σώματι ὑγιεῖ εὖ ἀγωνίζεσθαι πύξ λάξ κύκνειον ἄσμα δημοσίᾳ δαπάνη τὰ παιδιά παίζει γνώθι σαυτὸν ἔπεα πτερόεντα	η πνευματική υγεία συνδέεται με την σωματική το να αγωνίζεσαι όπως πρέπει με γροθιές και με κλοτσιές το τελευταίο έργο κάποιου δημιουργού με έξοδα του κράτους τα παιδιά παίζουν γνώριζε τον εαυτό σου λόγια που πετούν
τὸ δις ἐξαμαρτεῖν οὐκ ἀνδρὸς σοφοῦ εὖρηκα! εὖρηκα! εὖ ζῆν μολὼν λαβέ μὴ μου ἄπτου καινὰ δαιμόνια στήλη ἄλατος ἄρον ἄρον ἀπὸ μηχανῆς θεὸς γόρδιος δεσμός	το να κάνεις δυο φορές το ίδιο λάθος δε χαρακτηρίζει σοφό άνθρωπο βρήκα, βρήκα ζωή με ηθικές και πνευματικές αξίες έλα να τα πάρεις (τα όπλα) μη μ' αγγίζεις νέες ιδέες στήλη από αλάτι, ακίνητος πολύ βιαστικά αυτό που γίνεται απρόσμενα ο δεσμός στο Γόρδιο, κάθε πρόβλημα που λύνεται δύσκολα

1. Αφού διαλέξετε 3 από τις παραπάνω εκφράσεις να γράψετε προτάσεις χρησιμοποιώντας τες.
Το προοίμιο της Οδύσσειας

ἄνδρα μοι ἔννεπε, μοῦσα, πολύτροπον, ὃς μάλα πολλὰ
πλάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσεν·
πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω,
πολλὰ δ' ὃ γ' ἐν πόντῳ πάθεν ἄλγεα ὃν κατὰ θυμόν,
ἀρνύμενος ἥν τε ψυχὴν καὶ νόστον ἐταίρων.
ἀλλ' οὐδ' ὥς ἐτάρους ἐρρύσατο, ἰέμενός περ·
αὐτῶν γὰρ σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο,
νήπιοι, οἳ κατὰ βοῦς Ὑπερίονος Ἥελίοιο
ἦσθιον· αὐτὰρ ὁ τοῖσιν ἀφείλετο νόστιμον ἦμαρ.
τῶν ἀμόθεν γε, θεά, θύγατερ Διός, εἰπὲ καὶ ἡμῖν.

2. Υπογραμμίστε τις λέξεις που αναγνωρίζετε! Πόσες είναι;

!!!Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα είναι η ανίχνευση λέξεων που χρησιμοποιούμε στη Νέα Ελληνική και θεωρούνται δάνεια από ξένες, ενώ στην πραγματικότητα είναι ελληνικές λέξεις που... ταξίδεψαν και επέστρεψαν στον τόπο τους.

Πρόκειται για αντιδάνεια, όπως είναι λ.χ.

η λ. «καναπές» < γαλλ. canapé < λατ. conopeum < ελλ. κωνωπεῖον,
η λ. «πέναλι» < μεσαιων. λατ. roenalitas < λατ. roenalis < λατ. roena < ελλ. ποιμή.

Για την καταγωγή του αλφαβήτου διαβάζουμε στον **Ηρόδοτο** (5,58):

«πρῶτα μὲν τοῖσι καὶ ἅπαντες χρέωνται Φοίνικες· μετὰ δὲ χρόνου προβαίνοντος ἅμα τῇ φωνῇ μετέβαλον καὶ τὸν ῥυθμὸν τῶν γραμμάτων. περιοίκεον δὲ σφεας τὰ πολλὰ τῶν χώρων τοῦτον τὸν χρόνον Ἑλλήνων Ἴωνες· οἱ παραλαβόντες διδαχὴν παρὰ τῶν Φοινίκων τὰ γράμματα, μεταρρυθμίσαντές σφεων ὀλίγα ἐχρέωντο, χρεώμενοι δὲ ἐφάτισαν, ὥσπερ καὶ τὸ δίκαιον ἔφερε, ἐσαγαγόντων Φοινίκων ἐς τὴν Ἑλλάδα, Φοινικήϊα κεκλήσθαι.»

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Αγία Γραφή, Ευαγγέλιο Κατά Λουκά ι' 25-37 «Η παραβολή του καλού Σαμαρείτη»

30 Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὺ, καὶ λησταῖς περιέπεσεν· οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. 31 κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. 32 ὁμοίως δὲ καὶ Λευῖτης γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθε.

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης (1770-1843), Η μάχη στο Βαλτέτσι

Σε δέκα ημέρες περάσοντας τους έγγραψα εις το Λεοντάρι, ότι «να ἔλθῃτε να πιάσουμε το Βαλτέτσι». Και τότε ἐκίνησε ο Μπεϊζαντές, οι Πετροβαῖοι και Μεσσήνιοι 1200, Παπατσώνης. Επήγα και εγώ εις το Βαλτέτσι, τους λέγω: «Να φτιάσετε τα ταμπούρια κλειστά. Εἰς την ἄκρη του χωριού ἦτον μία ἐκκλησιά, να γένει ταμπούρι, καθὼς και δύο καταράχια, που ἐδιαφέντευαν το χωριό, οπου, αν ἔλθουν οι Τούρκοι, να κλεισθεῖτε μέσα»....

Εμμανουήλ Ροΐδης (1836-1904), Αθηναϊκοί περίπατοι

Πολύ περισσότερον παρ' ὅσα ἀπὸ τον καιρόν του Αμπού ἕως σήμερον ἔτυχε να διαβάσω εις τον ξένον τύπον υβριστικά διὰ την Ελλάδα, μ' ἔκαμαν να εντρέπωμαι αι κατὰ τας παραμονάς των Ολυμπιακῶν ἀγώνων συστάσεις των ιδικῶν μας εφημερίδων, προς την αστυνομίαν και τους οικοκυραίους, να ἐπιμεληθούν προς χάριν των ξένων την καθαριότητα των δρόμων και να φροντίσουν να μη βρωμούν αι μάνδραι και να μην εἶναι τα πεζοδρόμια παραρτήματα μακελλείων και λαχανοπωλείων.

Γεώργιος Βιζυηνός (1849-1896), Το μόνον της ζωής του ταξίδιον

Ὅτε μ' ἐστρατολόγουν δια το ἐντιμον των ραπτῶν ἐπάγγελμα, ουδεμία ὑπόσχεσις των ἐνεποίησεν ἐπὶ της παιδικῆς μου φαντασίας τόσον γοητευτικὴν ἐντύπωσιν, ὅσον η διαβεβαίωσις, ὅτι ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐμελλον να ράπτω τα φορέματα της θυγατρὸς του Βασιλέως. Εγνώριζον πολὺ καλὰ ὅτι “οι βασιλοπούλαις” ἔχουν ἐξαιρετικὴν τινα ἀδυναμίαν εις τα ραφτόπουλα, μάλιστα, ὅταν αὐτὰ ηξεύρουν να τραγουδούν τους ἐπαίνους των θελγήτρων αὐτῶν, ἐνῶ ράπτουν τα “βλατιά”, με τα οποία στολίζουν τα κάλλη των.....

η αξία της ελληνικής γλώσσας Ο. Ελύτης, «Λόγος στην Ακαδημία της Στοκχόλμης», Ἐν λευκῷ, Αθήνα 1992,

«Μου δόθηκε, ἀγαπητοὶ φίλοι, να γράψω σε μια γλώσσα που μιλιέται μόνον ἀπὸ μερικὰ ἐκατομμύρια ἀνθρώπων. Παρ' ὅλα αὐτὰ, μια γλώσσα που μιλιέται ἐπὶ δυόμισι χιλιάδες χρόνια χωρὶς διακοπὴ και μ' ἐλάχιστες διαφορές. Η παράλογη αὐτή, φαινομενικά, διάστασι ἀντιστοιχεῖ και στην υλικοπνευματικὴ οντότητα της χώρας μου. Που εἶναι μικρὴ σε ἔκτασι χώρου και ἀπέραντη σε ἔκτασι χρόνου. Και το ἀναφέρω ὄχι διόλου για να υπερηφανευθῶ, ἀλλὰ για να δείξω τις δυσκολίες που ἀντιμετωπίζει ἕνας ποιητής, ὅταν χρησιμοποιεῖ για τα πιο ἀγαπημένα πράγματα τις ἴδιες λέξεις που χρησιμοποιούσαν μια Σαπφῶ ἢ ἕνας Πίνδαρος [...]. Χωρὶς να λησμονεῖ κανεὶς ὅτι στο μᾶκρος εἴκοσι πέντε αἰώνων δεν ὑπῆρξε οὔτε ἕνας, ἐπαναλαμβάνω οὔτε ἕνας, που να μη γράφτηκε ποίηση στην ἐλληνικὴ γλώσσα. Να τι εἶναι το μεγάλο βᾶρος παράδοσης που το ὄργανο αὐτὸ σηκώνει. Το παρουσιάζει ἀνάγλυφα η νέα ἐλληνικὴ ποίηση».